

REBEL

Utgitt av RØDUNGDOM

Nr 1 - 99

15 kr.

Lar seg aldri temme

Kom på bøllekurs

Rødt på kino

Kamp mot
Schengen

Herstory

Guttekamp

Masseidrett

Svart flyktning

Draumen om 8. mars

JENTEKAMP!

Leve 8.mars!

DET ER ET historisk sus over 8. mars og det er noe stort over en dag som er via til kvinnekamp. Tusenvis av damer har tråkka opp gjennom gater på denne dagen med paroler av varierende slag. Noen år har det vært flere tog med forskjellige organisasjoner i hvert tog. Paroler har variert fra "Vi vil ligge øverst" til "kamp mot dyrtida".

8. MARS-TOGENE har vært med på å sette dagsorden. Kampen for selvbestemt abort har vært en av de viktigste seirene for kvinnebevegelsen i Norge. 8. mars har hatt stor betydning for denne seieren. Kvinnebevegelsen er på fremmarsj. Likevel mangler de unge jentene. Jeg kom i snakk med noen jenter som sa: "8.mars, det er bare for damer som skulle ønske de hadde skjegg" og "Herregud, dette har ikke noe med meg å gjøre, men med noen misfornøyde damer som ikke har glemt 70-tallet". Forestillinga om at alle feminister er stygge og ukvinnelige er sterk. Den kommer fra uendelig med avisartikler og kommentarer om feminister.

JA, DET ER ukvinnelig å kreve å være mer enn en dørmatte. Ja, det er ukvinnelig å kreve at vi skal være mer enn et smilende objekt. Denne forestillinga om kvinnelighet er skapt for å holde damer nede. Dermed blir det viktig at jenter er "ukvinnelige" og kjemper for sine rettigheter. 8.mars burde ha noe med alle jenter å gjøre. Jenter går rundt med sine individuelle problemer som slanking og overgrep, og siden ingen påpeker at dette er samfunns- mesige problemer går hver jente og tror at det er hennes egen skyld. Denne skyldfølelsen må vendes til kraft gjennom 8.mars-paroler og slagord. Jenter slanker seg til døde på grunn av et kunstig og uoppnåelig ideal, og det er viktig at man vender den forakten man har for sin egen kropp ut mot de som skaper forakten, nemlig en gigantisk industri. Det er lønnsomt å undertrykke jenter og vi bærer mange rike herrer på ryggen.

DET ER PÅ TIDE å kaste disse herrnene av og fjerne deres rett til å undertrykke. 8.mars er en kampdag hvor jenter syns – vi kjemper for at alle dager skal ha det samme innholdet. Vi eier morgendagen!

Hannah Helseth

I REBELL:

4 BØLLEKURS

6 UTEMMELEG BØLLETROLL

8 BENGEN I SCHENGEN

10 FINNES REVOLUSJONÆRE FILMER?

12 BRANTENBERG OG EGALIA

14 EI NY TID

15 MUSIKK OG POLITIKK

16 EN NY TYPE GUTTER OG MENN

18 IDRETT OG KLASSEKAMP

A B O N N É R P Å
R E B E L L !
110 KR FOR 8 NUMMER
KONTONR: 0814 47 92131

Dødligne neste nummer: 5. april
Alle bidrag mottas med takk

Rebell blir utgitt av Rød Ungdom.

Ansvarlig redaktør: Eivind Volder Rutle <eivind@feskar.net>

Innholdet i signerte artikler representerer ikke nødvendigvis Rød Ungdoms syn.

Takk til Klassekampen for teknisk og kreativ hjelp.

Adresse: Osterhausgt. 27, 0183 OSLO

Fax: 22989055 Tlf: 22989070 E-post: raud@ungdom.org

Kontonummer 0814 47 92131

Rød Ungdom på nettet: www.raud.ungdom.org

Forsidebildet er tatt av Benoit Perrin [m]

ISSN 0802-3786

Herstory

- i skyggen av historia?

av Anna Holm Vågsland
og Kjersti With Knudsen

Har du hørt at kvinnene i antikken nekta å ha samleie for å få slutt på kriginga, eller at Gudrund, kona til Olav Tryggvasson hadde med seg kniv i seng på bryllupsnatta?

Vi hører stort sett bare om menns historie - history. Her skal du få innblikk i noen av de heltinnene og viktige dame- ne som aldri har hatt plass i historiebøkene sammen med konger og hel- ter. Sug til deg kunnskapen og spre den!

Før den franske revolusjonen er det mest slike enkelthendinger, som Gudrund og kniven. Ordet feminisme dukket først opp i Frankrike i forbindelse med revolusjonen i 1789. I Norge er det 1800-tallet som er starten på den første kvinnekamp- bølgen.

Men det har vært kvinnekamp helt siden år 0. Vi vet bare så altfor lite om det.

Har du for eksempel hørt om...

Trung-søstrene fra Vietnam som med sine 36 kvinnelige generaler gikk i spissen for 18000 soldater mot kineserne i året 40 etter Kristus. De befridde Vietnam for første gang på 1000 år.

Eller en afrikansk amasone som het Madame Yoko. Hun var diplomat, organi- sator, jordbruker, kriger og leder av de 14 stammene som på 1400-tallet dannet det største høvdingdømmet i Sierra Leone.

Dona Catalina de Erauso var Latin- Amerikas svar på Robin Hood. Hun vokste opp i et kloster i Spania med familien sin inntil hun som ung jente rømte derfra. Før hun dro spurte hun bittent foreldrene sine: "Hvorfor fikk jeg vokse meg stor og sterk som mine brødre, når jeg bare skal mumle

endeløse bønner resten av livet?"

Dona Catalina dro til Sentral-Amerika på 1600-tallet og ble en dyktig, sverdsving- ende soldat - kjent i Peru, Mexico og Chile. Hun tok fra de rike og ga til de fattige. På en snarvisitt tilbake til Europa, forkledd som kavalier, fikk hun spesiell tillatelse av

Før...

pave Urban VIII til å gå kledd som mann. På slutten av 1300-tallet var franske Christine de Pizan rasende over menn som hevdet at kvinner likte å bli tvunget til sam- leie selv om de protesterte høylytt. Dette er ikke så langt fra argumentene om at kvin-

...og nå. Kampen fortsetter!

Foto: Klassekampen

ner som går ute om natta i miniskjørt ber om å bli voldtatt.

På 1500-tallet var det flere religiøse kvinnebevegelser. I klostrene jobbet de med utdanning og forsørgelse.

I vikingtida var det tøffe husfruer som "Kristin Lavransdatter" som drev arbeidet

med barn, gård og skaffet mat mens mann- folka var ute på (ubrukkelige) plyndrings- toker.

Også har vi den kjente heksebrenninga hvor mystiske eller opprørske kvinner ble henrettet på bål til skue og trussel for resten av landsbyens innbyggere.

Etter middelalderen var det mange som mente at kvinnene hadde kommet for langt i sin likestilling med menn. (Høres det kjent ut?) Likevel fortsatte det å skje mye. I 1642 gikk Londonkvinner til parlamentet med krav om politiske endringer. I 1789 gikk 6000 torgkoner 3 mil til solkongens slott i Versailles for å protestere mot situa- sjonen i landet. På 1800-tallet ble kravet om stemmerett for kvinner spredt til stadig flere land. I 1910 ble 8.mars vedtatt å feires som internasjonal kvinnetid over hele ver- den. På 1970 tallet startet det store kvinne- opprøret i mange land som bl.a. førte til selvbestemt abort.

Hvorfor er det lurt å vite litt om Gudrund med kniven og Trung- søstrene?

Er det nødvendigvis for at vi har enormt mye å lære av deres knivbruk eller general- metoder? Kanskje ikke, men det er viktig å vite at det faktisk har ek- sistert kvinner også, som ikke bare har laga barn og mat, men faktisk gjort mye mer enn det. Det viktig å vite at det er mange kvinner før oss som har vært synlige.

Det gjør noe med oss, og synet på oss selv, når "kjønnet" vårt er helt usynlig i historiebøkene. Hvem er det som har interesse av at vi blir usynliggjorte? Kanskje er det noen som er redde for at vi skal la oss inspirere av det jenter og kvinner før oss har gjort?

Vi bør ha noen store, sterke, synli- ge damer som vi vet har kjempa vår kamp for oss.

Vi vil ikke usynliggjøres! Inn i et nytt SYNLIG årtusen, skal vi huske på alle som er forsøkt usynliggjort for oss.

Les kvinnehistorie og la deg inspirere. Bli synlig!

Bøllekurs

Idealet for 90-åras jenter er å være sporty, tynne, storbrystete, jordnære, barnekjære, fleksible og skoleflinke. Har du problemer med å leve opp til dette er det ditt eget private problem.

Rød Ungdoms mener at problemet er kollektivt, og for å gjøre noe med det arrangerer vi bøllekurs.

av Wenche With
og Øystein H. Horgmo

Kvinner og jenter over hele verden blir trampa på hver eneste dag. Visste dere:

- ◆ at kvinner utgjør halve jordas befolkning, men bare eier 1% av verdens eien- dom?
- ◆ at kvinner tjener bare 10% av verdens inntekter, selv om de utfører 2/3 av arbeidet i verden?
- ◆ at hvert år blir 7000 kvinner i Oslo voldtatt?
- ◆ at kvinner i Norge gjennomsnittlig tjener 1/2 av det menn gjør?
- ◆ I Sverige dør en kvinne i uka som følge av en manns mishandling?

Dette er eksempler på at jenter på mange måter ennå er undertrykte som kjønn, til tross for at vi har oppnådd mye, og at vi fra mange kanter blir vi fortalt at vi er likstilte. Og dette viser at vi som jenter og kvinner har mange kamper å kjempe og mye å vinne ved å kaste oss frampå. Kvinner og jenter over hele verden trenger at vi kaster oss frampå. Vi trenger hverandre i kampen for et bedre liv og en bedre verden. For å greie dette må vi ha tro på oss selv – vi trenger selvtillit!

Hvorfor har jenter dårlig selvtillit?

Men hvorfor er det slik at så mange av oss jenter mangler denne trua? Hvorfor er det hovedsaklig jenter som sliter med dårlig selvtillit, som ikke har tro på at vi kan noe og derfor ikke kaster oss frampå?

Og hvor får vi all denne dårlige selvtilliten fra? Hvorfor har vi ikke tro på oss selv? Hvorfor er det slik at vi må være 110% sikre på at vi greier en oppgave før vi tar den på oss?

For å finne svaret på det må en først og fremst ta en kikk på hvordan gutter og jenter blir oppdratt.

Helt fra vi er små blir vi oppdratt i forhold til hvilket kjønn vi tilhører. Alt vi jenter lærer fra vi er små er en del av oppdragelsen til det å bli kvinne. Vi lærer hva vi skal leke med, hva vi skal bry oss om, hvordan vi skal oppføre oss og se ut, og sist men ikke minst hvorvidt vi er viktige.

Jenter lærer om omsorg gjennom lek. Vi lærer først og fremst å ta vare på andres ve og vel, gjennom å leke mødre og omsorgspersoner. Vi lærer at en sentral del av det å lære å være kvinne er å sørge for at alle andre har det bra.

Dette påvirker selvbildet vårt og selvtilliten vår. Når vi lærer at det er andre enn oss selv som er viktigst i livet vårt, hvordan skal vi da kunne ha stor tro på oss selv? Og hvordan skal vi kunne stille krav på vegne av oss selv og si hva vi mener om det hele tida er "de andre" som er viktigst?

Guttene på sin side får lekeverktøy, byggesett og biler, og lærer å løse tekniske og fysiske oppgaver. De blir i større grad enn jenter oppmuntret til å være selvstendige individer som utforsker og lærer.

Den viktigste delen av sosialiseringa er den tilbakemeldinga jenter og gutter får på det de gjør. Vi snakker lyst og pludrete til jentebabyer, og mandig og barskt til guttebabyer.

Dårlig selvtillit hindrer oss i å vise fram kvalitetene våre; f.eks. når du vet at du kan noe godt, men ikke tør vise det fram fordi du ikke vil at andre skal synes

at du "tror du er noe".

Dårlig selvtillit hindrer oss å gjøre ting vi har lyst til. Og å spørre når det er noe vi lurer på, fordi det kan hende at andre synes vi er dumme som spør.

Og sist men ikke minst, dårlig selvtillit hindrer oss i å ta makt og rom, og i å på alvor utfordre normer, lover og tradisjoner som favoriserer gutter og menn.

Individualisering

Mye av den propagandaen vi møter ellers i samfunnet handler om at du skal klare deg selv. Du lærer ikke å jobbe sammen med andre på skolen - du lærer at det gjelder å mele sin egen kake. De som ikke klarer det blir stempelt som dumme og overlatt til seg selv. 90-åras jenter skal være sporty, tynne, storbrystete, jordnære og barnekjære, fleksible og skoleflinke. Har du problemer med å leve opp til dette er det ditt eget private problem. Men det finnes ikke superhelter, folk blir ikke kloke og flinke av å jobbe alene.

Hvis vi tror på at vi er sterke hver for oss er vi ikke farlige. Først når vi organiserer oss og jobber sammen med flere har vi muligheter til å vinne fram med våre krav. Det kan være på arbeidsplassen, på skolen eller i en ungdomsorganisasjon.

Vi vil forandre verden!

Rød Ungdoms bøllekurs skiller seg fra mange andre kurs for kvinner og jenter fordi vi ser dette. Bøllekursene våre er ikke ledertrening. Vi arrangerer ikke bøllekurs fordi vi ønsker å gi lure knep og utrustning sånn at noen av oss blir helter og tåler jenteundertrykkinga.

Det er bra og nødvendig at vi øver oss på å bli tøffere, til å kunne stå for det vi

Kom på Bøllekurs!

Du lærer:

- ◆ om kvinnepolitikk
- ◆ å snakke foran forsamlinger
- ◆ å motvirke undertrykking
- ◆ å kjempe sammen med andre
- ◆ å få bedre sjøtillit!

RØD★UNGDOM
Osterhausgt. 27, 0183 Oslo
tlf: 22 98 90 70 raud@ungdom.org

mener og tørre å være oss selv.

Vi trenger opprørere. Jenter må organisere seg på skolen, på klubben, i organisasjoner, på arbeidsplassen osv. På den måten kan vi slåss for retten til å ha det ålreit. Vi vil ikke godta klyp i rumpa på jobben, eller lærere som ikke ser jenter på skolen, eller gutter som skal bestemme alt på fritidsklubben. Vi må lage opprør. Vi må kaste oss frampå og kreve å bli sett. Vi må støtte hverandre og ta makt. Jenter har rett på halve himmelen, nå må vi slåss for å vinne den. Vi må være aktive i de store samfunnskampene sammen med gutta, og vi må drive særegen jenteorganisering og jentekamp. 90-åra og år 2000 er tiden for å samle mange igjen. Tiden er inne for å vinne store seire igjen. Bli med på jenteopprøret – kom på bøllekurs!

Hersketeknikkene:

Det at så mange jenter har dårlig selvtillit handler om negative reaksjoner og holdninger fra omgivelsene, og om hvordan de gjør at vi får mindre tro på oss selv.

En fellesnevner for dem er "hersketeknikker". Nå kan ordet hersketeknikker høres ganske skummelt og sleipt ut, akkurat som gutter og menn har pønka ut teknikker for at vi jenter skal få dårlig selvtillit. Men det er ikke så enkelt. Mye i hersketeknikkene er ubevisst, ofte uten ond vilje, av ren vane. Det finnes flere slike hersketeknikker. Kjenner du dem vet du lettere når du blir utsatt for dem:

Usynliggjøring

Denne hersketeknikken er om å bli oversett; Ingen henvender seg til deg men bare snakker med hverandre, og alt du sier bare blir hengende i lufta.

Latterliggjøring

Mange jenter har hørt "har du mensen, eller?", av gutter som vil drite ut jenter som blir engasjerte i en sak, og ikke lenger smiler mens de snakker. Det er kanskje flere som har hørt "du er så søt når du er sint". Latterliggjøringa kan og gå på kropp - antydninger om jenters kroppsdeler, med kommentarer som "hengepupper", "pæreform"ol.

Tilbakeholdelse av informasjon

Det å ikke få vite ting er noe av det mest frustrerende som finnes, det gjør at du føler deg dum, forvirra eller uviktig. Det å rett og slett ikke å gi deg informasjonen du trenger eller burde ha er derfor en veldig effektiv hersketeknikk.

Påføring av skyld og skam

Et eksempel på påføring av skyld og skam er oppfatningen om at jenter som blir med en gutt de ikke kjenner kjempegodt hjem en

kveld, og deretter blir voldtatt, kan skyldte seg selv.

Dobbeltstraffing

Et eksempel på dobbeltstraffing er at jenter ikke skal være for pripne og heller ikke for »lette på tråden». Har du for mye sex i noens øyne er du »billig», og vil du vente med sex til du føler deg klar er du prippen.

Trussel om vold

Menn er i de fleste tilfeller sterkere enn kvinner, og kan derfor benytte seg av muskelstyrke for å un-dertrykke. Ofte kan det være nok med trusselen om det vanker "en omgang" hvis du ikke gjør som han sier.

Umyndiggjøring

er når noen ikke tar deg seriøst fordi de mener du er f.eks er for ung til å kunne uttale deg om saken. Du blir umyndiggjort. Meninga din teller liksom ikke fordi du f.eks er for ung.

Kasta seg frampå

Ei kald februar-helg holdt Kristiansand Rød Ungdom bøllekurs på Flekkerøy, ei lita bygd utenfor Kristiansund.

av Marikken Lauvstad Hansen og Maria Østli

Deltakerne var ti forskjellige jenter med forskjellig bakgrunn og erfaringer, men de gikk godt sammen, og humøret steg parallelt med temperaturen i den lille hytta.

Bedre selvtillit

Phuong Tran (18), opprinnelig fra Vietnam, var på bøllekurs for første gang.

– Jeg ble med på bøllekurs etter å ha sett en plakart på skolen min. Det så interessant ut. Jeg visste litt om kvinneundertrykking fra før, og hadde lyst til å lære mer.

Ane A. Selseth (15) hadde heller ikke vært på bøllekurs før.

– Jeg ville ha det gøy, og lære mer om å prate i store forsamling-

Phuong Tran

er. Derfor ble jeg med.

Begge føler at det har gått oppover med både selvtillit og taleteknikk. I alle fall litt. I tillegg har de blitt mer bevisste på undertrykkinga i dagliglivet.

Det er at allment problem at jenter og kvinner ofte ikke tør å si det de egentlig mener i store forsamlinger. De fleste på kurset følte at dårlig selvtillit var veldig hemmende, blant annet i elevrådet på skolen. En sitter og hører på de Store Sterke Gutta argumentere for basketnett, mens en sjøl verker etter å si sin mening om doer uten lås, sete, papir, speil og såpe. Det er typisk at jenter ikke tør organisere seg uten at de er 100 % sikre på at de vet alt som er mulig å oppdrive.

Ane Selseth

Mer bevisst

– Vil dere komme til å bruke erfaringene fra bøllekurset?

– Jeg føler meg en smule bedre rustet til å møte undertrykkinga i hverdagen, men jeg kunne ikke tenke meg å organisere meg. Jeg kan for lite til det. Siden jeg ikke er født norsk, synes jeg språket mitt er dårlig. Det er kjipt når jeg skal prate i klassen. Jeg tror erfaringene herfra vil være veldig nyttige på den fronten, sier Phuong.

– Jeg sitter i elevrådet på Grim VGS, men det er et stort supperåd og ikke noe ideelt sted å starte med politikk. Kunne kanskje tenke meg det etter hvert. Vi får se hva som skjer, sier Ane.

– Har bøllekurset virka?

– Jeg tror jeg kommer til å se på ting litt annerledes nå. Bli litt mer bevisst, liksom. Småting jeg aldri har tenkt over før får en helt annen betydning, sier Ane.

Skikkelig gira

En av bøllederne på kurset var femten år gamle Silje Vold. Hun har lang fartstid når det gjelder politikk, og har erfaringer fra blant annet NU (Natur og Ungdom) og RU (Rød Ungdom). Hun var svært så fornøyd med kurset:

– Vi har fått mange positive tilbakemeldinger fra deltakerne. Jeg tror nok disse kursene har hjulpet mange jenter til å få mer innsikt i sin egen hverdag. Selv om det ikke er noen overraskelse er det rystende å høre hvor mange kompleksser enkelte har i forhold til sin egen kropp. Jeg tror bøllekuren hjelper mye på det området. Jeg håper mange av deltakerne dro hjem med et litt annet syn på sin egen kropp etter dette kurset.

Jeg ble i alle fall skikkelig gira, og har fått kjempelyst til å arrangere flere bøllekurs etter hvert, avslutter Silje.

Lar seg ikke temme

Håret reiste bust da Hannah var på bøllekurs første gang som 14-åring. Siden har hun vært et sint troll som ikke har latt seg temme. Hun lot seg ikke stoppe av å få helt Jif i hodet på skolen, når gutta syns hun prata for mye i timene, og hun har ikke tenkt å la seg stoppe i kampen mot Valgerds tidsmaskin på vei tilbake til 1950.

tekst og foto Johanne Bergkvist

Jeg blei med i Rød Ungdom etter å ha vært på bøllekurs. Gjennom hele kurset satt jeg og nikka og nikka. Hele tida tenkte jeg at de snakka om meg, sier Hannah til Rebbl. – Før det hadde jeg tenkt at problemene jeg sleit med var min skyld. Ta for eksempel den undertrykkinga som skjer mot jenter i skolen, jenter blir utsatt for vold hele tida. På skolen helte guttene Jif over meg fordi de syntes jeg snakka for mye i timen. På bøllekurs blir undertrykkinga jenter opplever gjort til politikk. Plutselig er det noe du kan gjøre noe med, noe som ikke er din skyld, men et samfunnsproblem.

Vi lever i et mannssamfunn. På bøllekurs ser man at ting henger nøye sammen med hvordan vi blir oppdratt. Bøllekurs setter alle de små tinga i større perspektiv og gir deg sjøltillit og mot til å slåss mot undertrykking.

Siden første bøllekurs har Hannah hatt to interesser i hodet – politikk og teater. Hun er ferdig med dramalinje på Gol og er i gang med første år med Teatervitenskap på Blindern i Oslo, men egentlig er det kanskje sjukepleier hun skal bli? Hannah veier fram og tilbake. Hun drømmer litt om å være skuespiller, men funderer på om det er viktigere steder å være. Hun vil være et sted hvor hun kan kjempe, hvor hun trengs.

Full av drømmer og prosjekter

– Jeg drømmer om å en gang blande sammen politikk og teater til et kraftfullt politisk teater. Det er ikke noe mer enn et lite prosjekt bak i hodet, men jeg liker å ha ting å strekke meg mot, sier Hannah. For hun liker å ha drømmer og prosjekter, hun nøyer

seg ikke med noe smått. Kanskje det er derfor hun er sosialist? Hannah nikker seg enig og sier bestemt at det å være sosialist er et bra prosjekt å ha hvis man vil gjøre verden bedre.

Hannah trives i den mørke teatersalen, men bryr seg ikke om oppgulp av allerede utdaterte stykker: – Jeg liker teater som betyr noe og som sier noe om dagens samfunn. Som har en mening. Teater skal være for vanlig folk, ikke for Frognerfruene som skal vise fram de nye pelsene sine eller kvasi-intellektuelle forstå-seg-påere. Teater må bety noe for folk, engasjere. Jeg tror det er mulig å gjøre. På 70-tallet skreiv Dario Fo stykker som trollbandt 30 000 streikende arbeidere – fordi det betydde noe for dem.

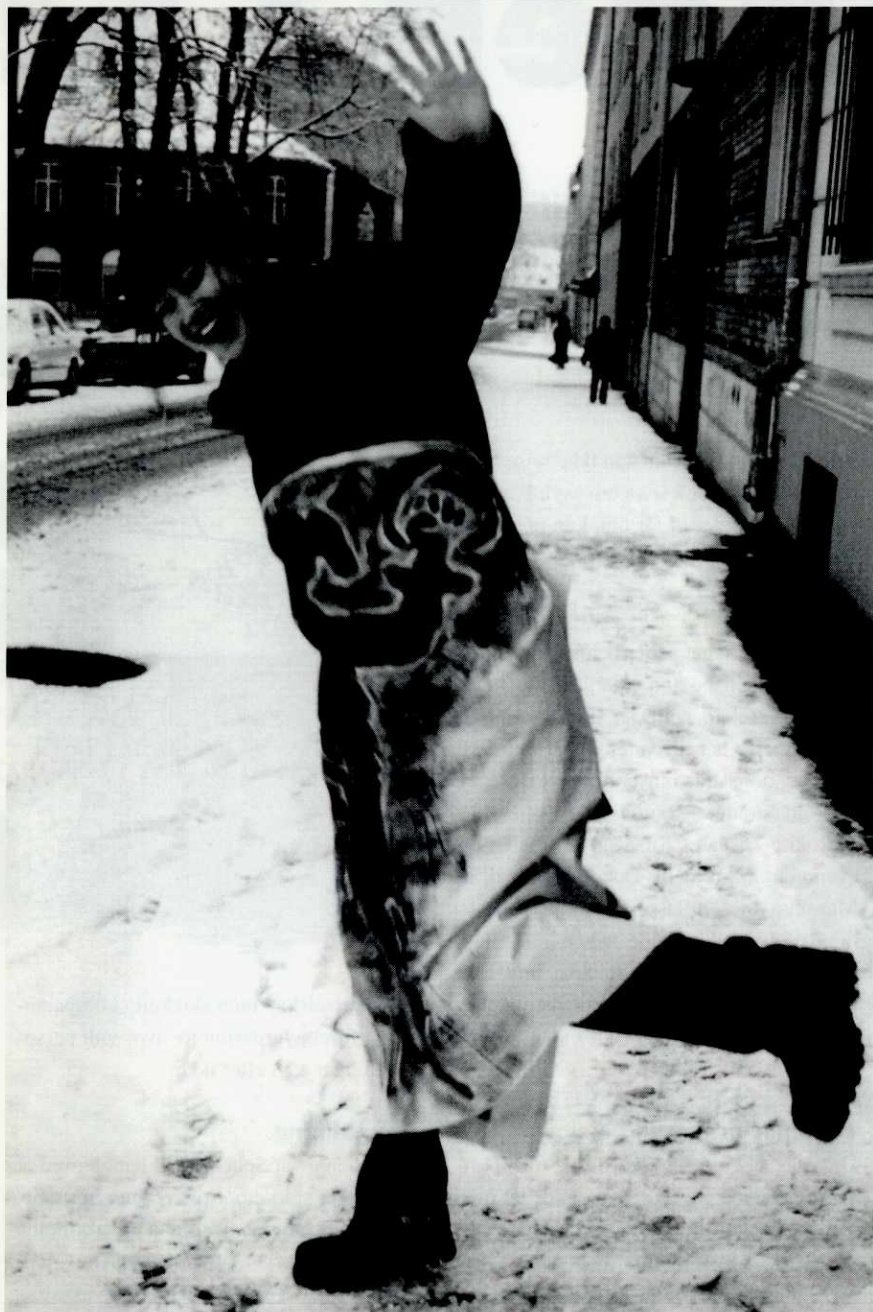
– På skolen helte guttene Jif over meg fordi de syntes jeg snakka for mye i timen, sier Hannah Helseth.

Skrap av likestillingslakken!

Hannah er mektig lei av alle festtalene om likestilling. – Vi får hele tiden høre at i dag er det likestilling og at kvinnekampen er noe som foregikk på 70-tallet. Vi lærer at vi er likestilte, frigjorte og har like muligheter. Alle kan bli Gro Harlem Bruntland hvis vi bare vil. Men hvis vi skraper litt i likestillingslakken ser vi at virkeligheten er en annen, sier Hannah oppgitt.

– Jeg merker hele tiden på meg sjøl den stadige undertrykkinga av jenter. Kvinner tjener fortsatt bare halvparten av det menn tjener. Flesteparten av ressursene i skolen brukes på gutter. Jenter blir utsatt for et enormt skjønnhetspress, og den vanligste dødsårsaken blant unge jenter er slanking. Tusenvis av jenter blir voldtatt, men nesten ingen anmelder det. Vi jenter lærer hele tida å få skyldfølelse, at det er oss det er noe galt med når vi blir undertrykt. En slags bekreftelse på hvordan jenter blir mistenkeliggjort når vi blir undertrykt er en rettsak i fjor sommer, der 2 menn blei frikjent for voldtekt. Ikke fordi juryen mente de ikke hadde gjort det, men fordi jenta var blitt med 2 fremmede menn hjem frivillig og dermed ikke kunne vente seg noe annet!

– Vi lærer at det er likestilling i dag, lærer at de tinga vi blir utsatt for er vår egen skyld, at undertrykking ikke har med kjønn å gjøre. Samtidig har «sosiobiologene» kommet på banen. De kommer med sterke ideologiske angrep på jenter og forklarer forskjeller mellom kjønnene med teorier som likner raseteoriene på 20-tallet. De påstår at jenters hjerne ikke passer for matte, at jenter har et «omsorgsgen» som gjør at det er fullstendig naturlig for oss å ta mer ansvar for andre mennesker. Liksomvitenskap om at man ikke kan forandre

– Sosiobiologer produserer «liksomvitenskap» som sier at vi ikke kan forandre kjønnsrollene fordi de er biologisk bestemt. Men det er ikke biologisk at kvinner tjener halvparten av det menn gjør, eller at menn har makt og kvinner ikke, sier Hannah Helseth.

kjønnsrollene, fordi de er biologisk bestemt, legaliserer undertrykking. Men det er ikke biologisk at kvinner tjener halvparten av det menn gjør, det er ikke biologisk at menn har makt og kvinner ikke, sier Hannah bestemt.

Tidsmaskin tilbake til 50-tallet

Hannah har ikke tenkt å la seg stoppe av regjeringas nye «familieoffensiv». Hun vil ikke være usynlig kvinne ved kjøkkenbenken og grøsser ved tanken på det stadige presset mot kvinner.

– Etter at vi har fått innført kontantstøtte møter vi en politikk som sier «det beste for barn er å bli oppdratt hjemme hos mor». Vi reiser i tidsmaskin tilbake til lykkeidealbildet fra 50-tallet med

mor+far+barn, hvor det er «naturlig» at mor er hjemme og venter med bleiebarn og gryter. Det presser damer til å få dårlig samvittighet hvis de ikke vil være hjemme. Det går på bekostning av kvinners økonomiske sjølstendighet. Dessverre er det sånn at uten penger i dagens samfunn har en lite makt. Når kvinner blir økonomisk avhengige av menn mister vi valgfriheten – ja, friheten vår i det hele tatt. Bare det å skille seg blir nesten en umulighet. Når kvinner skyves tilbake til kjøkkenbenken bygges de offentlige velferdstilbudene ned. I hjemmet blir kvinner usynlig arbeidskraft uten å få lønn. I tillegg er det sånn at når damer ikke er i den offentlige arenaen er vi ikke med på å prege den offentlig politikken. Uten jobb er man en svært svak pressgruppe.

Portrettet

Hvem:

◆ Hannah Helseth, 19 år

Hva:

◆ Jentepolitisk ansvarlig i Rød Ungdom

◆ Studerer teatervitenskap

Det betyr at når damer bruker en stor del av liva sine hjemme blir det menn som bestemmer mens kvinner blir uten makt.

Vi har en verden å vinne!

En av de tinga Hannah har engasjert seg sterkest i som Jentepolitisk ansvarlig i Rød Ungdom er kampen mot porno. – Før jeg kom hit kikket jeg på Kriminalmagasinet sine overskrifter for februar: «Nei er et fremmedord for Thailandske jenter» og «Aldri prostituert på deltid – alltid hore på heltid». Dette forteller oss noe om hva pornoen mener jenter bør være: Alltid tilgjengelig for menn – jenter skal være underlagt menns kontroll.

– Vi må sette kampen mot porno og skjønnhetstyranni i sammenheng med den økonomiske undertrykkinga. Når vi snakker om porno snakker vi også om kjønnsroller i samfunnet som helhet. Porno er skremmende effektiv til å opprettholde og forsterke kjønnsrollene. I porno blir mannens overmakt og kvinners avmakt gjort til noe sensuelt.

Hannah har tro på at det nytter å kjempe. – For å møte pornooffensiven er det viktig å være mange, diskutere mye. Ved å diskutere utvikler vi nye argumenter. Vi trenger en samlende jenteorganisasjon hvor jenter møtes og kjemper sammen for å forandre. Vi kan ikke sitte i hver våre partier og organisasjoner – ved å kjempe sammen utgjør vi en større kampkraft mot all kvinneundertrykking. Jenter i dag er undertrykte, vi har mye å kjempe for. Men vi har en verden å vinne! Vi må ha tro på oss sjøl. Bøllekurs og Rød Ungdom har lært meg å tro på meg sjøl, gitt meg mot til å ville forandre.

Gi bengjen i Sch

I løpet av våren skal Stortinget ta stilling til hvorvidt Norge skal bli med i EUs justis og politisamarbeid. En tilslutning til Schengen II vil få fatale konsekvenser for Norges sjøråderett.

av Stine Bergsland

Schengen II fjerner de indre grensene mellom medlemslandene i mellom, og lager en felles yttergrense. Dette er nødvendig for å gjennomføre tanken om fri flyt innenfor EU området.

Asyl- og flyktningepolitikk

Om Norge blir med i Schengen II vil dette medføre at vi får felles flyktning- og asylpolitikk med EU. Dette vil innebære at «Vi mister den reelle handlefriheten i asyl- og flyktningepolitikken» sier Juss-Buss i sin høringsuttalelse om Schengen II.

EU har iverksatt en rekke tiltak for å unngå at «uønskede flytninger» tar seg over grensen til EU-land. EU krever blant annet visum til 130 land, der i blant flere av Norges samarbeidsland i Øst- og Sør Afrika.

Førstelandsprinsippet

En av metodene som blir brukt er det såkalte førstelandsprinsippet. Det vil si at en asylsøker må søke asyl i det første EU landet vedkommende kommer til. Blir vedkommende avvist vil hun bli utestengt fra

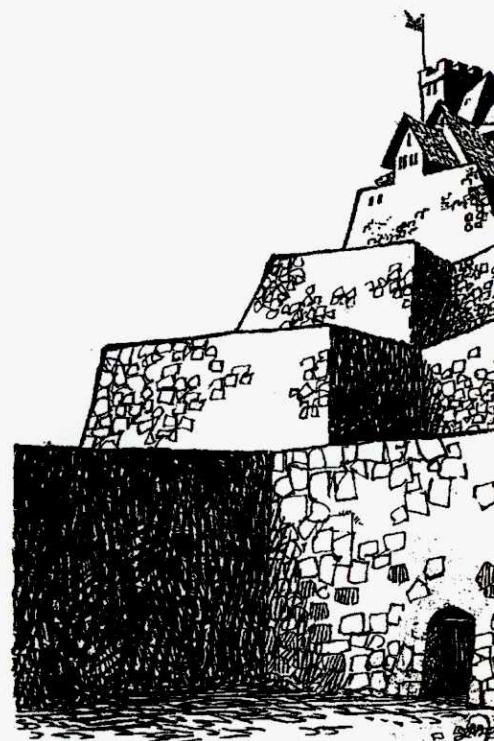
hele EU området. Man kan ikke reise til et annet EU land for å søke om asyl. Får personen innvilget asyl får hun kun oppholde seg i dette ene landet.

Bufferoner

EU har også laget samarbeidsavtaler med noen av sine naboland. Spania har en avtale med Marokko, som sier at marokkanske myndigheter har ansvaret for at det ikke kommer uønskede innvandrere til EU over Gibraltarstredet. Skulle det skje har Marokko ansvaret for å ta de tilbake og eventuelt straffe dem. Dette har ført til at Marokko har utplassert militær bemaning på hver femtiende meter langs hele Gibraltar. Som betaling gir Spania 60 000 marokkanere midlertidig arbeidstillatelse. Tyskland har en lignende avtale med Polen.

Transportøransvar

Det er også en regel som sier at transport-selskapene har ansvaret dersom de tar med seg en uønsket utlending inn til EU. OM det skulle skje at man tar med seg en person som ikke vil få innvilget asyl inn i EU vil transportselskapet måtte betale for tilbakerreisen. Dette fører til at personell i

transportselskap uten skikkelig kompetanse må foreta vurdering av hvor vidt personer trenger asyl eller ikke.

Overvåkning

Ved siden av at Schengen II handler om at EU ønsker sterk kontroll av yttergrensene, handler Schengen II om å opprettholde statenes sikkerhet og orden. Dette gjennomfører EU ved økt personovervåking.

Eurodac

Alle over 14 år som søker eller ønsker å søke asyl i EU blir registret i det elektroniske fingeravtrykk systemet Eurodac. Her blir fingeravtrykket koblet opp mot andre persondata. Det er ikke mulig å bli slettet i dette systemet før etter 10 år, men heller ikke da er det noen automatisk slettingsprosedyre. I realiteten blir dette et innvandreregister.

SIS og SIRENE

Schengen Information System (SIS) er en gigantisk database som inneholder om lag 8 millioner identifikasjoner om om lag 1 millioner mennesker i all hovedsak om uønskede innvandrere. SIS har 30 000 dataterminaler over hele EU. I SIS registreres alt fra personalia, grunnlaget for hvorfor du har blitt registrert, om du er voldelig, tiltak som skal settes inn ovenfor ved-

DAG OG TID

Lyser opp i målmørkret!

*Ring oss i dag og ting avisa til spesialpris; 199 kroner for eit halvt år!
Telefon: 22 33 00 97*

Dag og Tid

Pilestredet 8, 0180 OSLO

Tlf. 22 33 00 97 – Faks 22 41 42 10 – E-post:bladstova@dagogtid.no

ningen

kommende. Man kan registrere uønskede innvandrere, vitner og/eller personer som er i kontakt med personer som er under hemmelig overvåkning. I tillegg til SIS har man et supplementsregister som heter SIRENE. Her er det åpning for å skrive hva man kaller fri tekst, alle typer informasjon.

EU's FBI

I Amsterdam-traktaten står det at Europol skal være operativt innen 5 år. Europol

skal være unionens egne politistyrke med diplomatisk immunitet. Det eneste de skal ha lojalitet til er unionen. Europol skal få tilgang til SIS og SIRENE og vil kunne foreta politiaksjoner på tross av nasjonal lovgivning.

Trussel mot demokratiet

Om Norge blir medlem av Schengen II vil dette være enda ett skritt på vei mot fullt EU medlemskap. Norge vil overgi suverenitet til EU. I 2002 vil EUs unionsråd gjøre overstatlige vedtak i forbindelse med Schengen II. Det betyr at et flertall av landene vil kunne gjøre vedtak som vil være bindende for alle. Norsk tilslutning til EUs justis- og politisamarbeid er en trussel mot demokratiet. Motstand mot Schengen II er nødvendig i kampen for folkestyre.

Schengen:

Det opprinnelige Schengensystemet

- ◆ De indre landegrensene i EU, og eventuelt mellom Norge og EU, fjernes
- ◆ Det bygges opp en strengt bevoktet ytre grense rundt området
- ◆ Felles flyktninge- og asylpolitikk
- ◆ Omfattende personovervåking gjennom datasystemene SIS (Schengen Information System) og SIRENE
- ◆ SIS inneholder flere millioner opplysninger. 30.000 dataterminaler er koblet til registeret
- ◆ Utenlands politi får passere landegrensene, også uten forvarsel

Hva er nytt i Schengen II

- ◆ Schengen-systemet er nå en del av EU
- ◆ Beslutninger hovedsakelig på overstatlig nivå (flertallsbeslutninger)
- ◆ EU-domstolen blir øverste myndighet
- ◆ Overvåkningssystemene blir slått sammen med European Information System (EIS)
- ◆ Schengen blir nært knyttet til unionspolitiet Europol
- ◆ Schengen knyttes til fingeravtrykkregisteret Eurodac
- ◆ Utveksling av grensepolitiet for å styrke den ytre grensen der den er svakest bevoktet
- ◆ EU får fullmakt til å utvide samarbeidet utover det som er kjent

Nytt hefte fra Rød Ungdom:

Panafrikanisme:

– hvor ble det av den afrikanske renessansen?

Les om:

Afrikas historie, svart opprør i Afrika og USA, Malcolm X, Black Panther Party, panafrikanisme, Kwame Nkrumah, demokrati og menneskerettigheter i Afrika, og mye, mye mer.

Heftet er på 40 sider og kan bestilles for kr. 15,- pr. stk. fra
Rød Ungdom, Osterhausgt. 27,
0183 Oslo, tlf. 22 98 90 70,
e-post: raud@ungdom.org

NYTT NUMMER!

RØDE FANE NR. 1/1999

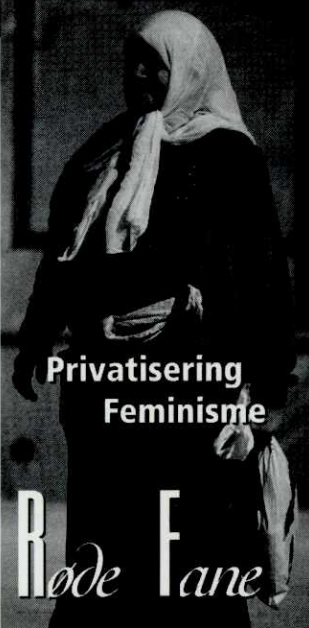
- Chris Hartmann Kontantstøtte – et tilbakeslag for kvinnefrigjøringa
- Anne Minken Privatiseringas språk
- Rolv Rynning Hanssen Privatisering - mer enn et spøkelse?
- Kjersti Nordby Privatisering – en studiesirkel
- Hannah Helseth Vi trenger et nytt jenteopprør!
- Jørgen A. Strickert Dikt Mot sal av kropp (dikt)
- Mass Soldal Lund Jovisst går vi i 8.mars-tog!
- Birger Thurn-Paulsen Marked (dikt)
- Geir Sundet Don't call me - we'll call you!
- Terje Valen Marxistisk renessanse innen feminismen
- Joan Acker Problemer i feministisk tenking
- Kjell Arnestad Høgere utdanning mot år 2000

Abonnentene får Pål Steigans nye hefte, "Kina 1999 - quo vadis", som bilag.

Røde Fane kommer med minst fire nummer i året og koster kr.180 (kr.50 for skoleelever). Send bestilling til Røde Fane, PB. 124, Sentrum, 3251 Larvik eller ring 33180457.

Til 8.mars-selgere som ikke har bestilt bladet:
 Gjør det raskt til Erik på telefon 331 80457 eller epost eness@online.no

TIDSSKRIFT FOR MARXISTISK TEORI OG DEBATT
 http://home.sol.no/~eness/rf.htm

**Privatisering
 Feminisme**

Røde Fane

RØDT PÅ KINO

Film er underholdning. Film er kunst. Men som det meste her i verden handler også film om penger.

Filmindustrien er en mektig industri. Det koster utrolig mange penger å få laga en god film, og det koster enda mer å få folk til å se den. Der hvor pengene er har man det stort sett godt og er fornøyd med at verden er som den er. Da er det heller ingen overraskelse at det er få filmer som er veldig kritiske til at noen hvite menn eier hele verden, og kanskje ingen som kan kalles revolusjonære.

Det er ingen tvil om at produksjonselskapene (som skaffer penger til filmer) ofte stiller krav bak finansiering. Det finnes mange radikale og kanskje til og med revolusjonære film-

skapere, men uten økonomisk støtte kan de bare sitte der med manuset i fanget, så de blir nødt til å følge visse retningslinjer for å få laga filmene sine. Derfor dukker det sjelden opp noen radikale "storfilmer". Budskapet i de fleste amerikanske filmer er: "Verden er en fin båt å bo i, men noen onde enkeltmennesker prøver å sage hull i skroget og ødelegge for oss andre." Og de kjønnsrollene vi har blir bare bekrefta og forsterka i de fleste filmer. Mannen er actionhelt eller slemming og dama er søtt og sexy vedheng, eventuelt bekymra mor. "En gang var vi krigere" er bortimot den eneste filmen som ser verden fra ei kvinnes ståsted.

Det er nok lenge til vi får se en spillefilm som får Clinton eller Røkke til å skjelve i bukse. Imens får du kose deg med filmene på denne sida, eller gå og lei noe helt annet. For film er ikke bare politikk, og takk og pris for det!

Høyrosta Chiapas-dokumentar

"Zapatista" er noe så sjeldent som en ærlig dokumentarfilm. Mens de fleste media prøver å late som de er nøytrale og objektive, har de unge folka i Big Noise Films laga en film som tar klart standpunkt for indianeropprøret i Chiapas, Mexico.

Nyttårsaftnen 1994 gjorde zapatistene (EZLN) opprør og tok kontrollen over flere landsbyer i Chiapas med massiv støtte fra befolkninga. Det gjorde de fordi regjeringa i Mexico hadde skrivi under på NAFTA-avtalen som tok bort de gamle bestemmelsene om felleseid jord, og gjorde det mulig å kjøpe og selge alle landområder. For indianerne ville det

bety at de ville bli tvingt til å jobbe for storselskaper, eller miste jorda og levebrødet helt.

Zapatistene gjorde opprør og tok kontroll over sin egen sjebe. "Zapatista" forteller historia om dette opprøret og om indianerne i Chiapas. Og til å fortelle historia har de fått med seg mange kjentfolk. Den amerikanske radikaleren Noam Chomsky og vokalistene i Rage Against the Machine sier hva de mener om storselskapenes overgrep på urbefolkninga, og skuespillerinna Daryll Hannah har lånt stemmen sin til filmen.

"Zapatista" blei laga uten noen økonomisk støtte fra store filmselskap. Frivillige bidrag fra forskjellige organisasjoner, fond og privatpersoner har skaffa penger nok til å lage den. Men sjøl om de ikke hadde flust med penger er "Zapatista" en bra laga dokumentar. Den er litt prega av at produsentene har hatt lyst til at filmen skal være en del av "ungdommens hippe MTV-språk", men de har klart å lage en spennende dokumentar. Hvis du ikke veit så mye om Chiapas-opprøret må du ihvertfall se den. "Zapatista" har blitt vist i de største byene i Norge, England og USA.

Du kan lese mer og bestille filmen fra denne internettadressa:

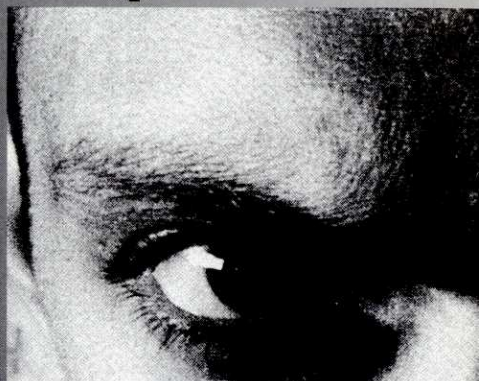
<http://www.bignoisefilms.com>

DOKUMENTARFILM

Zapatista! (USA 1998)

Regi: Rowley/Eichert/Sandberg

Illusjonene brenner

«This morning I woke up in a curfew / Oh god, I was a prisoner too / Could not recognise the faces standing over me / They were all dressed in uniforms of brutality.

Burnin' and a-lootin' tonight / Burnin' all illusions tonight.» (Bob Marley)

I en av Paris' forsteder har det vært store opptøyer etter at en gutt blei slått helseløs i politiavhør. Under opptøyene mista en politimann pistolen sin. I "Hatet" møter vi kameratene Vinz, Saïd og Hubert, dagen etter.

De tre arbeidsløse guttene rusler rundt mellom blokkene og ser på resultatet av bråket natta før. Alle kjente Abdel som ligger i koma på sjukehuset. Alle er forbanna på politiet som nok en gang har vist at de ikke er der for å beskytte andre enn seg sjøl. "Hvem skal beskytte oss mot dere?" spør Hubert.

"Hatet" sier litt om åssen det er å vokse opp i en verden hvor du ikke er ønska, og hvor en stor svart murvegg sperrer for framtida. "Verden er deres!" står det på en reklameplakat i filmen. Alle veit at det er en stor løgn. De tre kamerater-

Opprør i maurtua

Z-4195, en liten arbeidermaur i en stor maurtua midt i Central Park, New York, har blitt lei av å slite hele dagen for "tuas beste". Han har gjort noe så dumt å forelske seg i tuas prinsesse, Bala, og når sjansen byr seg til å bytte plass med soldatkameraten Weaver for å kunne bli med i paradet foran den kongelige balkongen, slår han til.

Men noe går forferdelig galt, og Z blir ufri-villig maurenes nye krigshelt. Mulighetene for å få tak i prinsesse Balas hjerte har plutselig gått fra null til ganske store. Men sjefen for maurhæren, general Mandible har sine egne planer for tuas framtid. Han vil kvitte seg med alle de underlegne arbeiderne og skape en ny, fantastisk maurframtid med soldatmaurene. I denne framtida hører også Bala med, som Mandibles kone!

A film about the Maya Indian revolution in Chiapas, Mexico.

REBEL WORKS presents

a BIG NOISE film

av Øystein H. Horgmo

Stolte krigere

ne er frustrerte og forbanna på sine egne muligheter, men også rakrygga og stolte av hvem de er og hvor de kommer fra. Når den bortkomne politipistolen dukker opp i handa til Vinz får de et dilemma. Hvis Abdel dør kan de hevne seg på politiet, og vise for hele verden at forstaden ikke lar seg herse med. Men har de lyst til å ende i fengsel som så mange andre?

"Hatet" er en knakende god film. Det er ikke en ungdomsfilm som sier: "Se! Her er ungdommene, de er gærne!" eller "Det er så synd på disse unge som vokser opp i ghettoen!". Vinz, Saïd og Hubert er virkelige folk. Virkelige folk i en svart/hvitt verden.

"Hatet" kan leies i de fleste store videobutikker.

FILM

Hatet (Frankrike 1996)

Regi: M. Kassowitz

"En gang var vi krigere" handler om Beth og Jake Heke og deres familie i dagens New Zealand. Og den handler om å bevare stoltheten og sjølrespekten når alt går mot deg. Jake er arbeidsløs og oppholder seg stort sett i den lokale ølhallen med kameratene sine, drikker og slåss. Den yngste sønnen blir sendt på guttehem og den eldste holder seg stort sett borte fra familien. Midt i alle angrepene fra barnevernet, politiet og Jake, som banker henne så stygt at hu ikke får dratt i yngstesønnens rettsak, prøver Beth desperat å holde familien sammen. Dattr Grace er det stødige medlemmet av familien. Når faren er drita full og mora hoven og mørbanka er det hu som må ta seg av de andre søsknene.

Midt i alt dette prøver familiemedlemmene å holde på stoltheten sin. Men mens Jake prøver å hevde seg sjøl ved å banke opp tilfeldige mannfolk i fylla og skape seg ry som "Bølla Jake", søker de andre tilbake til røttene sine for å finne identitet. Eldstesønnen Nig blir tatt opp i en maori-gjeng. På guttehemmet får Boogie trening i gammel maori-krigsdans og kampkunst. Når Grace blir truffet av den harde virkeligheten må også Beth søke tilbake til røttene sine. Jake har finni en måte å hevde seg i samfunnet med, men når det blir alvor har han ingenting å stille opp med. Som Beth sier det: "Our people once were warriors, but not like you Jake. We were warriors with pride."

"En gang var vi krigere" handler om at ekte stolthet og identitet kommer fra å kjenne sin egen historie og kultur. Og stoltere folk enn maoriene skal du leite lenge etter. På tross av

WARRIORS

britenes overlegne våpen holdt maoriene stand i flere år da Storbritannia ville kolonisere øya på 1800-tallet. Krigene endte ikke med at maoriene blei massakrert (som det gjorde med de fleste andre urbefolkninger rundt omkring.) De endte med en fredsavtale mellom britene og maoriene som gjelder den dag i dag. Denne filmen MÅ sees. Den er supergod!

Du kan få tak i filmen i store videobutikker eller bestille den fra denne internettside:

<http://www.flf.com/warriors/index.htm>

FILM

En gang var vi krigere

(New Zealand 1995)

Regi: Lee Tamahori

Z får greie på de grusomme planene og sammen med prinsessa gjør han et mislykka fluktforsøk mot det sagnomsuste drømmelandet Insektopia, og ender opp med å lede revolusjonen som ved hjelp av en gigantisk superdugnad redder maurene fra den slemme hærførers seks klør.

Jeg går ikke med Lion King caps og løper ikke til kinoen hver gang det står "med norsk tale" på en filmlakat. Men har du fordommer

mot Antz så går du glipp av mye. Helt fri for musikalinnslag og komiske små drager eller hunder er Antz en veldig underholdende og bra laga animasjonsfilm. Framstillinga av maursamfunnet er

spesielt bra: den spebygde Z som "bare kan bære fem ganger sin egen kroppsvekt og arbeiderne som drikker bladlusøl etter jobb.

Antz er en spennende film om en arbeider som kommer mye lenger

enn han hadde planlagt. Den handler om at alle er viktige hver for seg, men at vi ikke kommer så forferdelig langt hvis ikke vi står sammen. For Z er kanskje en helt, men han hadde ikke vært noe annet en termitbæsj uten de hundretusen andre maurene i tua. De er de virkelige heltene!

Det er ikke så lenge siden Antz gikk på kino, men det kommer nok snart på video. I mens kan du kanskje kikke på denne internettsida:

<http://www.antz.com/>

TEGNEFILM

Antz (USA 1998)

Regi: Darnell Johnson

Verden er et

Det geniale med «Egalias døtre» er at tankegangen, språket – hele samfunnet er snudd på hodet. Det gjør at vi ser det absurde i det som foregår rundt oss hver dag, mener vår anmelder.

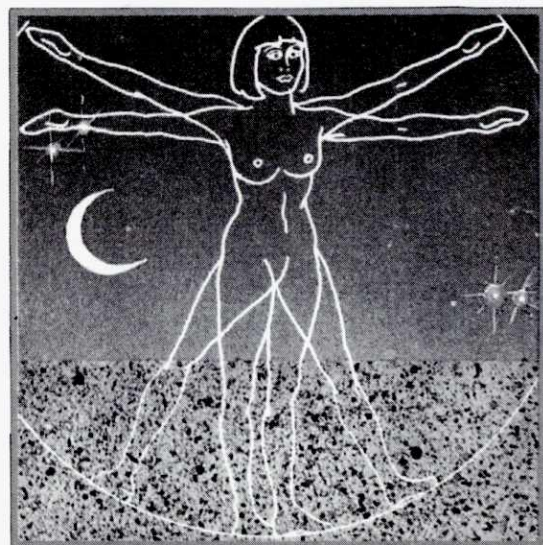
Egalias Døtre handler om et samfunn hvor menn blir undertrykt av kvinner. Kjønsrollene, slik vi kjenner dem, er snudd på hodet. Vi følger Petronius Bram under hele oppveksten, og gjennom han får vi et innblikk i Egalias samfunnsstruktur og deres uskrevene

lover. Petronius er direktørsønn, og har derfor en særstilling i samfunnet. Egalia er nemlig et samfunn med store klasseforskjeller. Når vi møter Petronius er han ca 15 år og i begynnelsen av puberteten. Han er frustrert fordi han ikke får gjøre det han vil fordi han er gutt, og når han blir litt eldre ser han den systematiserte undertrykkinga gutter og menn blir utsatt for, som hele samfunnet er bygd på.

I mine øyne gir boka oss et godt innblikk i den årtusener lange undertrykkinga av kvinner. Gerd Brantenberg setter ord på den systematiserte undertrykkinga vi alle opplever i hverdagen. Jeg synes det geniale ved denne boka er at hun har snudd de tradisjonelle kjønnsrollene på hodet. Og det klarer hun også å gjennomføre til det minste lille punkt. Tankegangen, språket, hele samfunnet Brantenberg skaper er retta inn mot kvinner og deres behov. Det gjør at vi virkelig ser det absurde i det som foregår rundt oss hver dag. Hadde hun skrevet om en kvinne som hadde opplevd det samme, hadde vi nok ikke på samme måte lagt merke alle de små tingene som undertrykker og utelukker kvinner.

Og det er det som er så skummelt. Vi har blitt så vant med denne neglisjeringa av kvinner som mennesker og deltagere av vårt samfunn at vi ikke lenger legger merke til det. Jeg tror Gerd Brantenberg prøver å gi oss en tankevekker. Og det har hun i alle fall klart for min del. Etter første gang jeg leste boka fikk jeg en slags aha-opplevelse, og ble mye mer bevisst på hvordan folk uttrykker seg og hva de gjør, og ikke minst hvorfor.

Samtidig tar boka og opp en del sentrale spørsmål i klasseskillematematikken. Dette er et slags bitema, men det er der gjennom

hele boka. Det er enorme klasseskiller i Egalia. Petronius er en overklassegutt, og han har bedre livsvilkår og muligheter enn de fleste.

Det politiske miljøet er også veldig godt skildret. Vi får et innblikk i hvordan folkeborgs- (=stortings) politikere møter direktørene i klubben. Der diskuterer de sentrale problemstillinger og kommer som oftest fram til en løsning som gavner dem selv. Som for eksempel heving av fødselspremien.

Du bør lese denne boka. Den er utmerket ballast å ha med seg videre. Den gjør oss bevisst på de situasjonene en møter i hverdagen. Forfatteren får virkelig satt fingeren på disse små tingene som kan synes ufarlige hver for seg, men som til sammen blir et svært problem som faktisk for det meste utelukker halvparten av menneskeheten.

av Mali Folvik

ROMAN

«Egalias døtre» (1984)

av Gerd Brantenberg

Vi har hverken likestilling eller kvinnefrigjøring i Norge. Det holder ikke med kvinnelige ministre og kvinnelige pornobladredaktører. Det trengs jentekamp mot alle formene for kvinneundertrykking: skjønnhetstyrannei, porno, prostitusjon, voldtekt - moraliserende abortmotstand og mangelfull seksualundervisning - dårlig lønn, fleksibel arbeidstid - imperialism, rasisme, homofobi ...

Kvinnefronten, Holstsgt. 1 Tlf. 22376054
kvinnefronten@online.no
BE OM INFORMASJON - BLI MEDLEM

**Rebell
gir deg
O-fag**

Skoleverket har dømt O-fag til døden. Men vi i Rebell gir hjertekompresjon for å holde liv i O-faget slik at det ikke dør fra oss for alltid. Det gjør vi gjennom denne spalta der vi tar for oss kloke og lærerike beretninger og opplysninger vi mener Rebells lesere tjener på å ta med seg videre i livet.

Denne gangen vil nok mange

røykere kjenne et lite stikk i magen. Dette nummerets fortelling til ettertanke er som tatt ut av virkeligheten, og gir et skremmende realistisk bilde av hvor røyking som oftest fører hen. Vi har hentet det fra boka «O-fag» fra 1972 av Knut Ingar Hansen. Knut Ingar går rusmiddel-direktoratets røykestoppkampanje en høy gang med sin tekst «Røyker

du?», der du må finne moralen selv:

Rolf fortel:

Første gang eg røykte, fekk eg røyk av nokre andre gutar. Dei var større enn eg, og hadde røykt før. Petter var eldst. Han hadde ei heil øskje med sigarettar.

Eg sa at det var godt, men i røynda lika eg det ikkje. Dei andre sa det var barskt gjort av

patriarkat

Gerd Brantenberg har skrevet Egalias Døtre. "En feministisk bok", sier hun selv. Rebell har snakket med henne om kvinnesak, forfatterskapet og 8. mars.

av Mali Folvik

Verden er et patriarkat. Ved å bytte om på kjønnsrollene slik vi kjenner dem tydeliggjøres dette og vi ser bedre konsekvensene av at et kjønn har makt over det andre, sier Gerd Brantenberg til Rebell.

– Jeg har hentet all inspirasjonen fra det virkelige livet. Jeg vil si noe med mine bøker. Jeg har et nytt tema for hver bok, men drivkraften bak det hele er at det er noe jeg vil rette på, påpeke, utfylle eller fortelle.

Selv om Brantenberg har skapt et samfunn som absolutt er troverdig både struktur- og historiemessig, er hun ikke sikker på om vi kunne levd i et patriarkat i dag selv om vår historie hadde vært annerledes;

– Jeg opplever Egalias Døtre som et fantasiprodukt. Men mennesket er tross alt mulighetens vesen. Det finnes jo så utrolig mange forskjellige samfunn og måter å innrette seg på, så hvem vet? Jeg er ikke noen ekspert i etnologi, så jeg er nok ikke den rette personen å spørre om det.

– Hva har forandret seg i kvinnesaken siden du vokste opp?

– Veldig mye. Før 70tallet var kvinnekamp ren historie. Vi hørte om stemmerettsforkjemperne, og det var vel omtrent alt. 60- og 70tallet var en oppvekker. På 70tallet var det en skikkelig kvinnekampbølge, og vi fikk gjort utrolig masse. Det har på en måte ikke skjedd like mye siden da, men jeg tror absolutt ikke vi beveger oss tilbake til de tilstandene vi hadde på 50tallet, til tross for kontan-

er fremdeles mannen som har pengene og dermed makten. På 70tallet hadde vi en parole som sa "Styrt Patriarkatet!". Jeg tror det er viktig å ikke glemme det. Kvinnesaken går som sagt i bølger, og jeg tror tida er inne for en ny bølge nå.

– På 70tallet var 8. mars en stor mobiliseringsdag. På denne dagen kunne de forskjellige kvinnegruppene komme sammen for å diskutere politiske standpunkt og paroler. Jeg tror 8. mars mangler en del sentrale arrangementer som var der før, men jeg vil ikke si at det er blitt for slapt nå. Særlig parolene var en stor sak før, det har jeg inntrykk av ikke er like viktig nå. Jeg husker særlig en parole noen dukket opp med og som skapte stor debatt, "vi vil ligge øverst". Slike ting mangler nok de fleste steder i dag. Men det er nok ingen stor fare for at vi skal gli tilbake til de bevisstløse tilstandene vi hadde før 70tallet.

Petronius Bram brenner PHen sin i protest mot matriarkatet i Gerd Brantenbergs «Egalias døtre».

Foto: Klassekampen

støtteordningen og andre tiltak. Kvinnekampen har beveget seg inn på andre arenaer enn før. Vi har for eksempel mange sterke, kvinnelige "helter" i underholdningsbransjen. Disse hadde jo skapt sensasjon på 60tallet.

På mitt spørsmål om kvinnesaken har gått for langt svarer Brantenberg:

– Det er et aldeles latterlig uttrykk! Den har kommet altfor kort. Da tenker jeg spesielt på en helt grunnleggende ting i vårt samfunn: Penger. Den som har penger, har makt. Og det

meg som ikkje var eldre. Eg lika at dei sa det, men eg kjende meg kvalm etterpå. (...)

Etter kvart gjekk alle vekpengane mine til røyk. I butikken sa eg at eg skulle kjøpe sigaretter til far, for dei har ikkje lov å selje til born, og da let dei meg få.

Men det var dyrt å kjøpe

røyk. Eg lurte på om eg kunne klare å knappe ei pakke i butikken. Andre hadde gjort det før meg. Så måtte vel eg òg kunne greie det. Eg bestemte meg for å prøve neste dag...

Tenk dere om to ganger!

I neste utgave av Rebell ser vi nærmere på det å starte en klubb.

KVINNE Journalen

Kvinnens fortrinn sitter mellom ørene

kr.210 for 6 numre i året
Kvinnejournalen
Holstsgt 1
0473 OSLO
kvinnefronten@online.no

Draumen om 8.mars

Alle kvinnfolka og jentene i verda hadde gått saman og bestemt seg for at no skulle det skje! Dei hadde ikkje tid eller tolsemd til å vente ein einaste dag til. Det var 8. mars.

Det var i byrjinga av mars det hadde skjedd. Vinteren hadde vore i ferd med å sleppe taket for å gje betre plass til våren, og det låg forventningar i lufta. På ein slik dag var det at alle kvinnfolka og jentene i verda hadde gått saman og bestemt seg for at no skulle det skje! Dei hadde ikkje tid eller tolsemd til å vente ein einaste dag til. Tusenvis av år med undertrykking var tusenvis for mykje. No var det nok kapitalisme og utbytting, nok svolt og naud i verda, nok dobbeltarbeid, nok lavtlønsarbeid, nok seksuell trakassering, nok porno, nok valdtekt, nok prostitusjon, nok incest, nok uløna slavearbeid i heimen, nok venleiksstyranni, nok hersketechnikkar og usynleggjering, nok arbeidsløyse, nok leggbarbering for den saks skuld. I det heile tatt; no var det nok kvinneundertrykking!!

Damer hadde trauma til frå heile Noreg; kjerringer frå fiskerimottaka langs kysten, kontordamer, fabrikkarbeidarar, helsearbeidarar, servitørar og kassadamer hadde lagt ned arbeidet for å gå i tog. Tallause opprørske munnar hadde krevd frigjering og rettferd! Tusenvis av sinte kvinnfolk og jenter hadde marsjert gjennom gatene i alle byar og tettsted i landet, og tatt kontrollen over alle maktsentra dei kom over. Lokale kapitalistar, kjøpmenn og andre pengegriske folk hadde skjont alvoret (ein kan temme troll, men ikkje titusenvis av arge kvinnfolk), og overgjeve både seg sjølv og eigedom sin til kvinnfolka.

Kyrkjer vart gjort om til kontorlokale for LLH, tinghus vart omforma til

"Rettferdssenter for kvinner". Sokalla venleikssalongar vart lagt ned og gjort om til boligar som folk kunne bu i. I Oslo trakk arge kvinnfolk ut hovudkontakten på Børsen, noko som sjølv sagt førte til kaos. Men kvinnfolka stod på sitt, og ga klår melding til hysteriske aksjespekulantar "Skal de ha mat på bordet heretter, må de ut å arbeide for han sjølv!" Hovudkontoret

vaktene til side, marsjert inn i Stortingssalen med slik brask og bram at politikarane hadde pilt ut bakkdøra som små redde mus. "Frå no av skal vi styre sjølv" erklærte dei.

Og ikkje nok med dette – dei hadde nekta å halde fram med å bruke gjennomsnittleg 4 timar og 22 minutt kvar dag på husarbeid, og gått ut i husarbeidstreik.

Samfunnet hadde stansa heilt opp. Ungar hadde sprunge svoltne rundt i gatene, og gamle hadde ligge kring i alle tusen heim og sulta og hadde ikkje gått på do. Nokre mannfolk klarte seg brilllefint, men mange hadde site i sitt eige rot og grått og hadde ikkje visst si arme råd. Ja, det hadde vore drastiske verkemiddel, men dei hadde fått gjennomslag for krava sine. Husarbeidet vart heretter delt likt mellom kjønna, og ikkje nok med det: Forsking og teknologi vart deretter nytta til å gjere livet enklare for folk. Genmanipulerte enzymer (som korkje skadar miljøet eller helsen, som var fullt etisk forsvarlegge og ikkje testa på dyr) som ein kunne strø utover gulvet slik at det reingjorde seg sjølv på eit blunk vart oppfunne.

Denne vårdagen var det som med andre ord vart starten på ei ny tid. Over heile verda gjorde kvinnfolk opprør og la

grunnlaget for ei verd fylt av fridom, rettferd og likskap. Ei verd kor 8.mars ikkje lenger var ein kampdag, men ein frigjeringsdag.

av PK

til NHO vart okkupert, og det til då uløyste problemet med kor den nye norske operaen skulle liggje, løyste kvinnfolka på eit blunk! NHO vart til NOH – Norsk Opera Hus. Eit kjempestort "Moroland" for ungar vart bygd på Slottet, og Slottsparken vart dyrehage. Toga endte til slutt opp på Stortinget. Der hadde kvinnfolka vifta

Slumsøster

Da hun var syv år gammel oppdaget hun morens samlig av soul og jazz-plater, og siden den gang har alt stort sett dreid seg om musikk for Lauryn Hill.

I dag er hun selv regnet for å være en av samtidas fremste soulartister. Men sjøl om hun har sterke røtter til pionerer som Aretha Franklin og Marvin Gaye er Lauryns musikalske uttrykk sterkt influert av hip-hop. I likhet med alle andre soulartister synger hun ofte om kjærlighet, men mange av tekstene handler om samfunnsproblemer i dagens Amerika, som rasisme, sexisme og mangelen på samhold blant folk.

Flyktning fra Haiti

Lauryn Hill er opprinnelig fra Haiti, men har vokst opp i den svarte arbeiderklassen i New Jersey, USA. Tidlig i tenåra treffer hun Pras Michel og Wyclef Jean og de starter gruppa The Fugees. Stilmessig opererer de innafor rap/hip-hop genren, men de bruker instrumenter i større grad en andre hip-hop grupper. Lauryn Hill er 17 år gammel når de gir ut sin første plate, «Blunted On Reality», i 1993. Den får lite oppmerksomhet, noe som er synd da dette er deres mest politiske plate. Her legges det ikke skjul på at de har revolusjonære motiver når de går til angrep på dagens samfunn. Musikalsk sett er den prega av forholdsvis tunge rytmer, og er «hardere» enn de seinere utgivelsene. Men vi får en herlig formak på gruppas evne til å komponere gode melodier.

Gjennombruddet

Gjennombruddet til The Fugees kommer ikke før med den andre plata deres («The Score», 1996), men da kommer det til gjengjeld så enormt. «The Score» er tidenes mest solgte rap-album. Det tar av for fullt med singelen «Killing Me Softly», en coverlåt av en gammel Robertha Flack-slager, som blir populær både hos unger ned i spedbarnsalderen og på eldresentre her hjemme i Norge. Men først og fremst appellerer denne plata til oss som både har lært å gå (og ikke minst danse!) og som fortsatt har hørselen i behold. Og hva er det vi hører? Kanskje legger vi aller best merke til Lauryn Hills enormt vakre stemme. Det blir derfor en ekstra opptur når hun i 1998 leverer det som regnes som en av få popklassikere på 90-tallet; den utmerkede soloplaten «The Miseducation Of Lauryn Hill». Dette er primært en soul-plate, og Lauryn Hill står sjøl for komposisjon, produksjon og tekster. Hun gjestes av legender som Carlos Santana og innleder også et samarbeid med Aretha Franklin.

Mot sexisme

Sjøl om pengene fosser inn hos Lauryn Hill, bor hun fortsatt i barndomshjemmet i New Jersey. Hun har starta et omfattende arbeid i en del bydeler i USA for å tilby utdanning og fritidstilbud til fattige barn/ungdom. Hun har åpna flere sosiale institusjoner som drives gjennom velferdsprogrammet «The Refugee Project», hvor mottoet er «Det handler ikke om evne, men om muligheter». Samtidig har Lauryn fortsatt et

«The Miseducation of Lauryn Hill» (1998) er allerede en klassiker

mål om å gjøre folk bevisst gjennom tekstene hun skriver. Også i intervjuer tar hun opp politiske tema, og det er spesielt sexismen innafor musikkindustrien hun kritiserer. «Kvinner blir av en eller annen grunn ikke tatt seriøst som tenkende og skapende mennesker, spesielt ikke som produsenter», har hun uttalt. På bakgrunn av dette har hun starta sitt eget plateselskap for å slippe overkjørende menn, hun foretrekker å ha full kontroll på sine egne produksjoner. Og at dette gir positive utslag er utvilsomt.

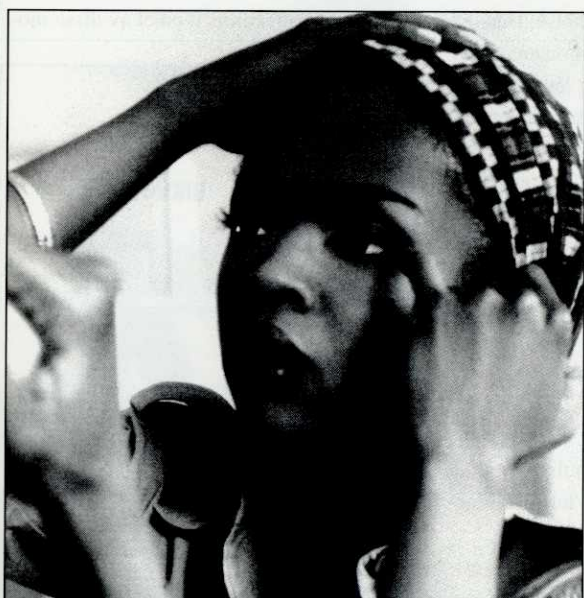
Suveren debut

«The Miseducation Of Lauryn Hill» er av de best produserte platene jeg har hørt. Den er nominert til ti priser i musikkindustriens mest prestigetunge prisutdeling, Grammy Awards, og er med det den plata med flest nominasjoner. «The Miseducation...» er en varm soul-plate med en påtakelig nerve, vi blir grepet av vortet i de politiske sangene, ekteten i de personlige balladene og ikke minst de fengende melodiene.

av Are Böhm

PLATE

«The Miseducation of Lauryn Hill»
Lauryn Hill

Noen artister bruker hodet mer enn andre

Gutter og i

"Hele" venstresida er enige om at radikale og revolusjonære gutter burde jobbe med kvinnekamp, og at det innebærer mer enn å male paroler til

av Mass S. Lund

Jentekampen er en av de viktigste kampene venstresida fører. Den griper inn i alle de andre kampene vi fører og klassekamp kan ikke ses adskilt fra kvinnekamp. Det må være jenter og kvinner som må gå i spissen for kvinnekampen, men det er stor enighet om at radikale og revolusjonære gutter og menn kunne gjort langt mer for å bidra.

Problemet er ikke at radikale og revolusjonære gutter ikke ser på jentekampen som viktig eller at de ikke kan noen ting om den. Problemet er at teoriene man har om jentekamp i for liten grad blir forsøkt gjort om til praksis.

En ny type gutter og menn

Kjerna i dagens kjønnsroller er at gutter og menn har økonomisk og ideologisk makt til å kunne bestemme over jenter og kvinner. Gutter og menn skal framstå som fornuftige (ikke styrt av følelser) og uavhengige, men er til samme tid avhengig av jenter og kvinner som gir dem støtte og omsorg for å kunne holde fasaden. Jenter og kvinner skal framstå som følelsesstyrte og avhengige og er nødt til å yte omsorg for gutter og menn f. eks. fordi de er forsørgerne av dem eller får status gjennom dem.

Dette gir to mulige forklaringer på hvorfor det er så vanskelig for radikale gutter å sette jentekamp ut praksis.

Omsorgen jenter og kvinner gir gutter og menn er antagelig et av de største privilegiene gutter og menn har, og frykten for å miste det kan være en viktig grunn til at mange gutter og menn er aggressive og avvisende ovafor kvinnebevegelsen. Det er ingen grunn til å tro at frykten for å ikke ha ei kvinne, f. eks. kjæreste eller mor, tilstede som sin personlige omsorgsinstitusjon ikke skal være tilstede blant venstresidas gutter.

Det ligger i mannsrolla at kjerna i det å være mannlig, kjerna i mannens identitet, er å ha kontroll over andre - i hvert fall kvinner. Det gjør at det er nærmest umulig å hevde seg blant menn uten denne kontrollen. Den viktigste omsorgsfunksjonen

jenter og kvinner har er derfor å la gutter og menn få ha kontroll, ellers ville hele den mannlige identiteten rakne.

Ikke slik...

Foto: Klassekampen

Dersom det skal komme ei ekte kvinnefrigjøring, vil det kreve en helt ny type gutter og menn. I det samfunnet vi lever i er hoveddelen av den mannlige kjønnsrolla basert på å undertykke jenter og kvinner.

Dette er en viktig erkjennelse. Dersom vi som er radikale og revolusjonære gutter skal kunne drive en fornuftig jentekamp er vi nødt til å se på oss sjøl som et undertrykkende kjønn (og ikke bare som undertrykkende individer) og skjønne at det er en del av et system som er med på opprettholde kapitalismen. Vi må innse at et av jentekampens mål er å endre kjønnsrollene så grunnleggende at det er umulig å vite hva resultatet blir og at vi kommer til å miste de privilegiene vi har.

Motiver

Det finnes i hovedsak fire mulige motiver for gutter og menn til å gå inn i kvinnekampen.

Det ene er det klassiske om at en sosialistisk revolusjon ikke kan gjennomføres dersom arbeiderklassen er splitta, noe den er når den ene halvparten undertrykker

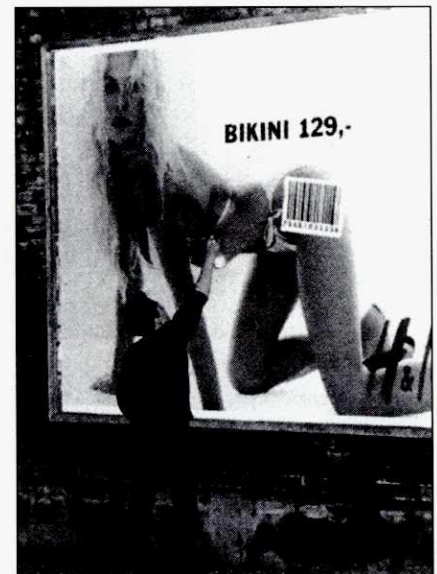
den andre. Det er sant, men det er ikke bare den mannlige arbeiderklassen som skal gjøre fri, den kvinnelige også. Dette motivet mangler erkjennelsen av at kvinnekampen vil fortsette etter en sosialistisk revolusjon.

Et annet syn som ikke er like uttalt er at jenter og kvinner er hjelpeløse og svake, og at de derfor trenger hjelp fra gutter og menn for å bekjempe kvinneundertrykkinga. Dette er en form for veldedighetstanke og synet mangler derfor erkjennelsen om at kvinneundertrykkinga er en del av et system. Det er en måte å fraskrive seg ansvar og dekke seg bak at man gjør så godt man kan.

Det finnes også radikale gutter og menn som ikke finner seg til rette med dagens kjønnsroller og bl. a. skulle ønske seg større aksept for at menn kan ha så kalte kvinnelige egenskaper. For en del leder det til et syn om at menn skal drive kvinnekamp for sin egen del. En slik motivasjon for å drive kvinnekamp fører ofte med seg et syn om at menn er nesten like undertrykte som kvinner, og man kan fort glemme de privilegiene som menn faktisk har ved å være det overordna kjønn i kjønnsmotsigelsen.

Solidaritet

Å gå inn i jentekampen på et av disse mo-

...men slik!

Foto: Under Dusken

Jentekamp

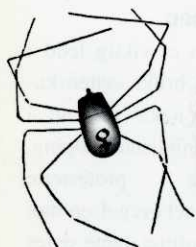
tivene vil være feil. Det vil være feil å drive jentekamp kun fordi det er nødvendig for klassekampen. Det er feil å drive med nedlatende veldedighet, ingen blir fri av at andre synes synd på dem. Det vil også være feil føre jentekamp som terapi for gutter som ikke finner seg til rette.

På venstresida er vi imot alle former for undertrykking og for frigjøring av alle undertrykte grupper. Derfor er jentekampen en kamp vi må føre i solidaritet med

jenter og kvinner. Revolusjonære gutter har egeninteresse av jentekamp og kvinnefrigjøring, men først og fremst må vi være allierte med jentene og kvinnene i deres kamp. Kun med solidaritet som motivasjon kan vi få en riktig forståelse for hvordan de kvinneundertrykkende mekanismene virker.

Det er ikke først og fremst oss sjøl vi skal endre, men systemet som former gutter til å bli undertrykkere. Kvinneunder-

trykkinga kan bekjempes ved at en gruppe revolusjonære gutter gjør sitt beste for å ikke undertrykke og så skal det spre seg en slags holdningsendring fra det. Vi må endre systemet som skaper undertrykkere og så endre oss sjøl mens vi gjør det.

Jenter på nett

De fleste blir titt og ofte skikkelig forvirra når de skal søke etter noe på internett, fordi det er alt for mye informasjon å velge i. Rebll har funnet fram til en del nyttige jentene nettsteder for deg.

av Marte Nustad

Lær data

<http://www.stud.ifi.uio.no/~verdande/>
Verdande er ei jentegruppe på informatikkstudiet på Blindern. De har laga denne sida, som bl.a. inneholder artikler om jenter og data, data-ordbok og hvordan lage hjemmeside.

Søk

<http://femina.cybergrrl.com/>
Søk deg fram til sider av, for og om jenter. Kunst, data, helse, utdanning ++

E-post og hjemmeside

<http://www.chickmail.com/>

<http://www.chickpages.com/>

Her kan du få e-post og hjemmeside - helt gratis.

Spiseforstyrrelser

http://nettvik.no/foreningsgaarden/iks/iks_gen.htm

Informasjon om spiseforstyrrelser og Interesseggruppa for Kvinner med Spiseforstyrrelser(ICS). Epost-liste, litteratur, artikler og lenker til andre sider om spiseforstyrrelser.

AMSak

<http://www.feskar.net/amsak/>
Aksjon Mot Salg av Kropp blei starta etter aksjoner mot H&Ms reklamekampanjer i 94. Her har de bl.a. lagt ut et par artikler om salg av kropp.

Coalition Against Trafficking in Women

<http://www.uri.edu/artsci/wms/hughes/catw/>

CATW er en internasjonal koalisjon som jobber mot prostitusjon og handel i kvinner. Det har nylig blitt oppretta ei Nord-Norge-avdeling, etter oppblussinga i trafikken mellom Russland og Finnmark

Kvinner på tvers

http://www.fb.no/kvinner_paa_tvers/

Kvinner på tvers er et samarbeid mellom kvinnedominerte fagforeninger, kvinneorganisasjoner og andre interesseorganisasjoner.

Feminisme og kvinnestudier

<http://eserver.org/feminism/>

Dette er ei side med artikler om det meste du kan kalle feministisk. Fra fakta og statistikk om kvinner i arbeid,

Feminist og kvinne-ressurser

<http://www.ibd.nrc.ca/~mansfield/feminism>
Masse linker til kvinne-relaterte sider og kvinne-organisasjoner rundt i verden. via tips på feministisk teori til feminisme & gangsta-rap til «jente-kondomguide»

Diskusjon

<http://www.klassekampen.no/kvinnenett/>
Diskusjonsforum. Om kvinnesaker, for kvinner.

Bøllesida

<http://www.raud.ungdom.org/boellekurs.html>

Om Rød Ungdoms sjøtillitskurs for jenter.

Idrett og klasse

For revolusjonære har idrettsbevegelsen alt for lenge blitt glemt som arena for godt massearbeid. Dette må vi forandre på.

av Stig Berntsen

Så lenge classesamfunnet har eksistert har idretten vært en del av klassekampen. I det gamle Hellas var idretten et viktig redskap for undertrykkene. Den lille minoriteten som levde av slavenes arbeid måtte være slavenes fysisk overlegne for å kunne slå ned de stadige opprørene. For slavenes var idretts utøvelse forbudt fordi det kunne sette dem i fysisk stand til å lykkes i å velte herskerklassens diktatur.

Også i føydaltida var fysisk fostring en forutsetning for overklassenes stilling. De lokale fyrstene hadde sine egne ridderhærer som skulle sikre adelen mot de livvegne bøndernes opprør, og verne de lokale fyrstenes landområder mot andre fyrster. Rundt ridderhærene blei det dyrka en egen kroppskultur som hadde våpenteknikk, ridning og trening i hardt leirliv som de viktigste bestandeler. Det blei også arrangert internasjonale ridderturneringer. Turneringene var en skole i et spesielt mot, den såkalte ridderligheten.

Forbudt idrett

Bønderne hadde også sin egen kroppskultur. Det blei arrangert konkurranser i blant annet bryting, løping, vektløfting, og kasting. Men når konger og bis-

koper fant ut at dette gjorde det vanskeligere å slå ned de undertrykte opprør blei det raskt forbudt. Med den industrielle revolusjon blei det skapt et enormt behov for fysisk fostring for fabrikkarbeiderne. Det ensidige arbeidet ivaretok ikke, i motsetning til under føydaltida, oppgaven med å holde kroppen ved like.

Men arbeiderenes behov for fysisk trening sto i motsetning til borgerskapets kortsiktige behov for å tyne mest mulig ar-

beidskraft ut av arbeiderne, og med en arbeidstid på opptil 16 timer blei det aldri tid og krefter til noen idrettslig utfoldelse.

Elendige arbeidsforhold

I England levde arbeiderne under elendige forhold. Lønna var så lav at barn ned i 7 års alderen blei sendt ut i industrien for å sikre familien et eksistensminimum. En vanlig arbeidsdag kunne vare fra 04.00 til 22.00. Dette var en drastisk forverring av arbeidsforholdasammenligna med føydalismen, og folks helsetilstand blei dårligere.

Etterhvert som arbeiderklassen organiserte seg til kamp for bedre levevilkår lyktes det å kjempe fram kortere arbeidsdag. Borgerskapet skjønte også at de ikke var tjent med at arbeiderklassens helse stadig forverret seg og at en ytterligere forlenging av arbeidsdagen kun ville føre til

brukt som ordensvern for å hindre provokasjoner mot møter og demonstrasjoner. Mest kjent er kanskje Einar Gerhardsens bruk av AIFs boksegruppe for å jage landssvikerene i Nasjonal Samling vekk fra gata. Også i Tyskland sto idrettsfolk i spissen i kampen mot nazistene.

AIF blei også flittig brukt i kampen mot streikebryteri. Den borgerlige idrettsbevegelsen tjente sine klasseinteresser ved å være streikebrytere.

Etter 2.verdenskrig slutta de tidligere så klassebeviste sosialdemokratene felles front med borgerskapet og Norges Idrettsforbund så dagens lys.

Viktig for jentekampen

På 70 tallet var idretten et viktig ledd i kvinnekampen. Det blei brukt «vitenskapelige» argumenter for nekte jentene å delta i mellom og langdistanseløping.

Dette protesterte kvinnebevegelsen mot og politiet måtte settes inn for å hindre jenter i å delta i Holmenkollstafetten. De borgerlige avisene tok dette opp på lederplass og slo fast at jenter som løp var uestetiske. På samme måte blei jenter utelukket fra kulestøt, sleggekast og mange andre øvelser.

Svart frigjøring

Noen av de viktigste politiske markeringene gjennom idretten er det svarte amerika-

nere som har stått for. Like etter at Cassius Clay ble verdensmester i tungvektsboksing sto han fram som medlem av Nation of Islam (en svart bevegelse hvor Malcolm X deltok en periode.) Han nektet å bruke slavenavnet sitt, skifta navn til Mohammed Ali, og ble en bokselegende. Ali nektet å dra i Vietnamkrigen, og ble utsett for massiv hets fra det etablerte AmeriKKKa. Han mista alle titler, og det gikk flere år før han kunne gjøre comeback. Gjennom sin enorme sjøllit og sla-

Norway Cup - folkelig masseidrett!

Foto: Klassekampen

nedgang i arbeidsintensiteten. I 1847 blei arbeidsdagen redusert til ca. 10 timer.

Militæret var avhengige av soldater som tålte de anstrengelser som en krig krevde, og befalet anbefalte derfor masseidrett.

Arbeiderenes Idrettsforbund.

I 20 og 30 åra så kommunistene på idretten som en viktig støttespiller for arbeiderenes kamp og gikk i spissen for å bygge opp Arbeiderenes Idrettsforbund. AIF blei

assekamp

gord som "I am the greatest" betydde Ali mye for svarte amerikaneres kamp for å reise seg.

Et annet eksempel er fra sommer-OL i Mexico, 1968. Gull- og sølvvinneren på 400 meter menn kom opp på seierspallen og gjorde Black Panther-hilsen, foran en hel TV-verden. Black Panther Party ble på denne tida sett på som en ekstremt farlig trussel av Makta i USA. Disse idrettsheltene ble fratatt medaljene og kasta ut av det amerikanske idrettsforbundet.

Idretten i dag

I dag domineres idretten av elitetenking og det kreves ekstremt mye for å være med blant de beste. Skal man nå toppen er man avhengig av rike sponsorer, og det sier seg selv at næringslivet ikke vil støtte opp om opprørske og revolusjonære idrettsutøvere. Derfor er det tull når idretten i dag blir forsøkt framstilt som politisk nøytral. Dagens toppidrett er et redskap for makt-haverne, og de etablerte politikerne prøver stadig å slå politisk mynt på utøverenes prestasjoner, mens borgerpressen flyter over av nasjonalsjåvenistisk vrøvl. Når våre beste idrettsutøvere mislykkes blir det framstilt som om verdens undergang er nær. Dette er en type journalistikk som virker fordummende på folk, og tar oppmerksomheten bort fra de viktige politiske spørsmåla.

Juks og fanteri

I tillegg fører toppidrett i et kapitalistisk samfunn nødvendigvis til juks og fanteri. Når kampen om hundredelene blir harde nok, og pengesommene enorme blir bruk av dop en nødvendighet. Dette er stort sett akseptert av aktørene i toppidretten. I USA finnes det regler som sier at utøverne har krav på minst 48 timers varsel før de må avlegge dopingprøve. Dette tjener bare en hensikt, nemlig at utøverne skal kunne få de ulovlige stoffene ut av kroppen før dopingprøve avlegges. Dette viser bare at idrettsverden er et kapitalistisk samfunn i

miniatyr. Og akkurat som korrupsjonen florer overalt i det kapitalistiske samfunnet, florer den også i toppidrettsverden.

Foto: Klassekampen

Det er grenseløst naivt å tro at moralen skal være noe høyere blant toppidrettsutøvere enn blant næringslivspamper.

Toppidrett vs. masseidrett

Toppidretten tar mesteparten av de økonomiske midlene og dette fører til at masseidretten har fått stadig dårligere kår. Dette skjer på samme tid som den kollektive dugnadsånden folk tidligere hadde blir ødelagt av den i vår tid mer «politisk korrekte» individualismen. Det hersker en idrettspolitikk for de få, ikke for de mange.

Dette er noe den revolusjonære bevegelsen må ta på alvor. Gode muligheter til å drive med idrett er et viktig velferdskrav som ikke må være forbeholdt overklassebarn med rike foreldre som har ressurser til å følge opp, og penger til å betale privat trener og kjøpe utstyr for flere tusen kroner hvert år.

Masseidretten er progressiv

For barn og ungdom er idretten en viktig del av sosialiseringa. Masseidrettens sunne og progressive idealer står i motsetning til den reaksjonære og passiviserende dokulturen som er en fiende for alle opprørere.

Mosjon og idrett gir økt overskudd og skaper samhold mellom folk uavhengig av

kjønn hudfarge, og etnisk opprinnelse. Idretten kan være med å skape antirasistiske holdninger hos barn. Derfor må den revolusjonære bevegelsen gå i spissen for å gjenreise en sterk og folkelig idrettsbevegelse. Dette betyr at vi må slåss for større overføringer til folkeidretten på bekostning av eliteidretten, og at vi må kreve en barne- og ungdomsidrett som ikke forutsetter ressurssterke foreldre som følger opp.

Vi må slåss for en masseidrett som er tilpassa arbeiderenes behov og som tør å velge side i klassekampen.

For revolusjonære har idrettsbevegelsen alt for lenge blitt glemt som arena for godt massearbeid. Dette må vi forandre på. Bli med i fotballaget, løpegruppa eller brytegruppa der du bor. Legg fram forslag om at idrettslaget skal stille som vakter på antirasistiske arrangementer, støtte streiker og delta i demonstrasjoner.

Ta tilbake idretten, kjemp for en solidarisk og klassebevisst idrettsbevegelse!

Bjørn og Vegard

Foto: Klassekampen

FRITT KURDISTAN

Foto: Anders Aabel, Klassekampen

LØSLAT ÖCALAN!

■ ■ Kurderne er verdens største folkegruppe uten en egen stat. 40 millioner kurdere er undertrykt i Tyrkia, Irak, Iran og Syria.

■ ■ I Tyrkia har Kurdistans arbeiderparti, PKK, skapt en væpna frigjøringsbevegelse som slåss for et fritt Kurdistan.

■ ■ PKKs leder Abdullah Öcalan ble 16. februar kidnappa og ført til Tyrkia, hvor han risikerer dødsstraff.

TYRKIA:

**Over tre tusen kurdiske landsbyer rasert og brent
Over tre millioner kurdere tvunget på flukt
Tusenvis av opposisjonelle fengsla og torturert
Kurdere blir drept med våpen eksportert fra Norge**

DE ANSVARLIGE:

■ ■ Militærstaten Tyrkia er et Nato-land, en av den norske statens allierte. Hyklere som Clinton og Bondevik later som om de er bekymra for «menneskerettighetssituasjonen» i Tyrkia, og de er «opptatt av at Öcalan skal få en rettfærdig retts-sak». Disse «bekymringene» har absolutt ingen troverdighet.

Tyrkias sosialsemokratiske statsminister Ecevit

■ ■ De vestlige herskerne er livreddet for PKK og Öcalan. De ønsker *ikke* at kurderne skal få kontroll over sitt eget land, de ønsker *ikke* at Nato-landet Tyrkia skal svekkes.

■ ■ Derfor har USA støtta Tyrkia i tykt og tynt, uansett

De forente staters kåte president Clinton

hvor ofte landet bryter menneskerettighetene. Derfor har Norge solgt våpen til Tyrkia, og gjort det fortsatt. Og derfor er Vestens herskere *lykkelige* over at Öcalan nå er fengsla.

■ ■ Solidariteten med kurderne vil aldri komme fra De høye her-

Norges kristne statsminister Bondevik

rer. PKK er et revolusjonært parti, som vil slåss mot USAs verdensdominans og mot sjølve kapitalismen. Den tyrkiske staten og Nato vil gjøre alt de kan for å knuse det kurdiske opprøret.

■ ■ Rød Ungdom vil gjøre alt vi kan for å støtte det kurdiske opprøret. Bli med oss i kampen mot imperialismen!